

Letno poročilo

štirirazredne ljudske šole

v Mokronogu.

Izdalo šolsko voditeljstvo na konci šolskega leta

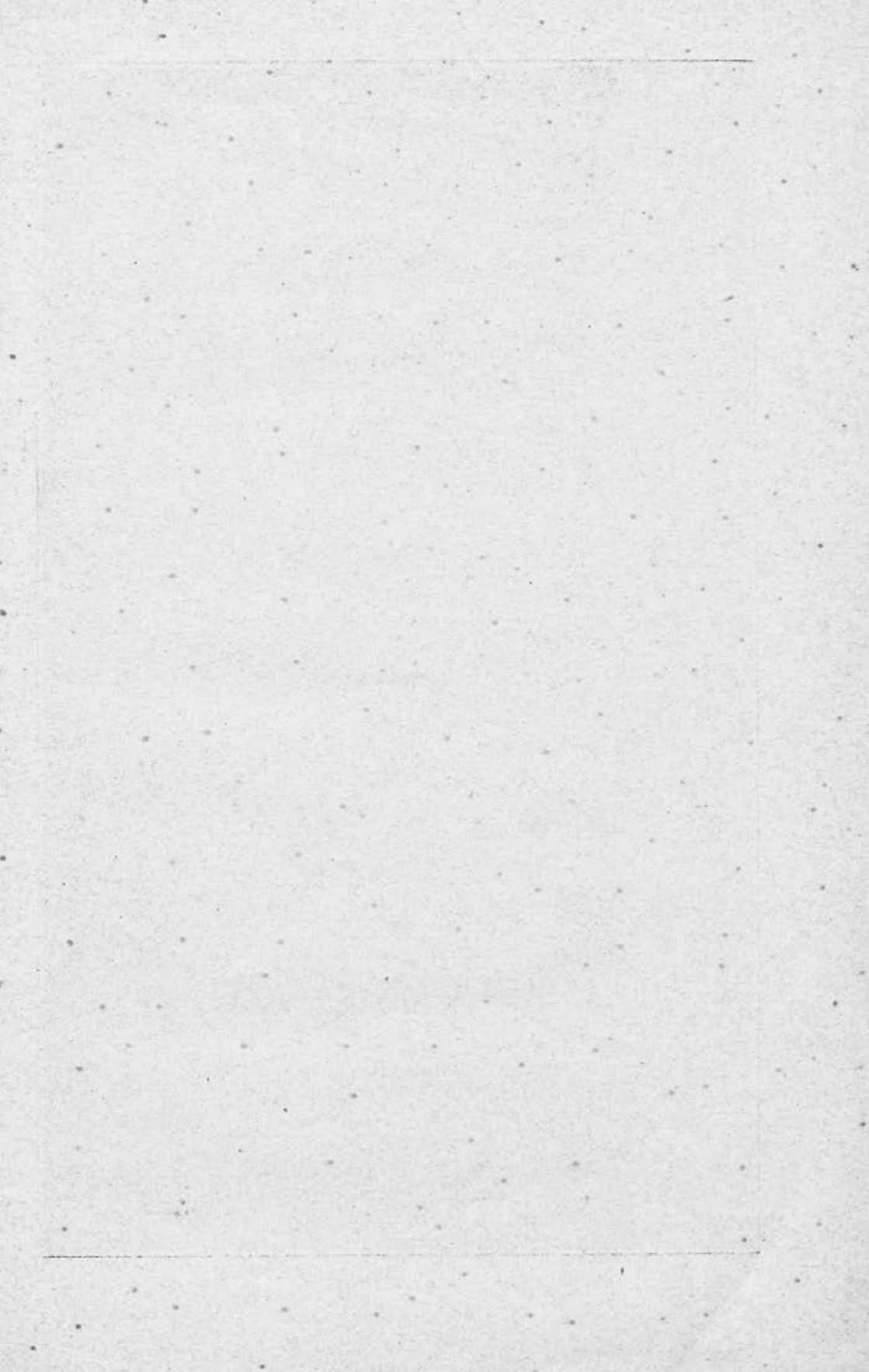
1893/94.

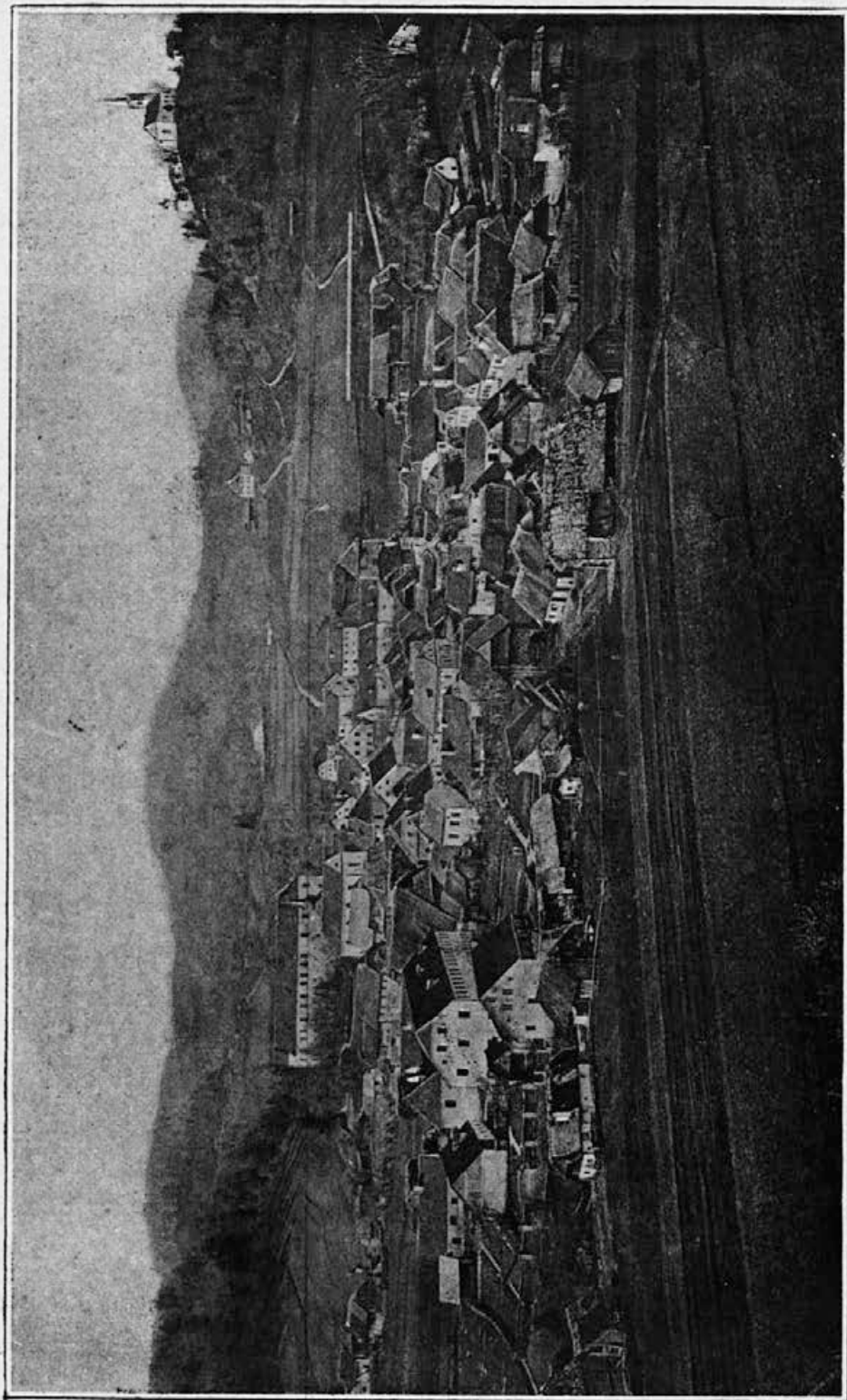
Založil krajni šolski svet v Mokronogu.

V Ljubljani, 1894.

Tiskal R. Milic.

• Mokronog z okolico.

Letno poročilo

štirirazredne ljudske šole v Mokronogu.

Izdalo šolsko voditeljstvo na konci šolskega leta

1893/94.

Založil krajni šolski svet v Mokronogu.

V Ljubljani, 1894.

Tiskal R. Milic.

I. Mokronog z okolico.

Po raznih virih spisal J. Ravnikar.

I.

Z novim šolskim zakonom uvedli so v ljudsko šolo med obvezne predmete tudi zemljepis in zgodovino — največ iz tega namena, da se pri mladini v otroški dobi že goji ljubezen do rojstvenega kraja, do premile materine dežele in do ponosne in mogočne Avstrije. Znano pa je v obče, da se ves pouk iz domoznanstva naslanja na temeljito poznanje domačega kraja in njegove bližnje okolice. Svojim mladim čitateljem vsled tega tukaj podajam „opis Mokronoškega trga in njegove bližnje okolice“ v zemljepisnem in zgodovinskem oziru.

K najlepšim ravninam na Dolenjskem smemo po pravici prištevati divno in slikovito ravan Šentrupertsko, katero okrog in okrog obdajajo zeleni hribi in holmci, po sredi pa jo pretaka rečica Mirna. Na južno-vzhodni strani te krasne ravnine — nekako v ozadji in v majhni kotlini — leži jako prijazen in čeden trg **Mokronog** v Mokronoškem sodnijskem okraji Krškega okrajnega glavarstva, kjer je sedež c. kr. okrajne sodnije in c. kr. davkarije. Trg ima 159 hiš in šteje okoli 850 prebivalcev, ki so po narodnosti skoraj vsi Slovenci, rimsko-katoliškega veroizpovedanja; pečajo se največ s poljedelstvom, nekoliko tudi z živinorejo, manj pa z vinorejo in z obrtnijo, namreč z izdelovanjem usnja.

V obližji trga so gore: Priča na vzhodni strani vinske gorice jednacega imena, Žalostna gora na zahodni strani s slovečo Božjo potjo žalostne Matere Božje, Zapečar, Požarnica in sv. Vrh z mično cerkvijo Matere Božje na severo-vzhodni strani ter holmec sv. Florijana v Seginkah s podružnico sv. Florijana. Vsi potoki okoli Mokronoga izlivajo se na desnem bregu v Mirno in sicer: Potok za zidom, izvirajoč v Mokronogu, Stanjek, ki ima svoj izvirek z gorko vodo za trgom na vzhodni strani in Potok za Goro (Sauerbach), ki izvira pod Trebelnem. Rečica Mirna teče kake četrt ure od Mokronoga proti vzhodu; svoj izvirek pa ima v Svetokriški župniji Litijskega okraja; potem prestopi tla Mirnske župnije v Trebanjskem okraji, teče dalje, delajoč mejo med Šentrupertsko in Mokronoško župnijo proti župniji Svetotrojiški, valeč se na to po tako zvani čarobni in ozki Mirnski dolinici proti Boštanjski župniji ter se doli v Radeškem okraji pod Boštanjem izteka v največjo reko Kranjske vojvodine — v deročo Savo.

Mokronoška občina šteje blizu 2500 prebivalcev in ima naslednje kraje: trg Mokronog in vasi: Bačje, Glinek, Gorenja vas, sv. Križ, Križni Vrh, Gorenji, Srednji in Dolenji Laknic, Log s Slivco in Podlogom, Malkovec, Martinja vas, Ostrožnik, Pavlja vas, Pugled z Lahovščem in s Stražo, Ribjek, Skovec, Slepšek in Tršina. Župnija Mokronoška šteje 2180 duš in obsega razun trga vasi: Bačje, Bruna vas, Gorenja vas, sv. Križ s podružnico sv. Križa, tu je okoli cerkve pokopališče, Križni Vrh, Log s Slivco in Podlogom, Martinja vas s podružnico sv. Nikolaja, Ostrožnik, Pugled z Lahovščem in s Stražo, Ribjek in Slepšek s podružnico sv. Martina. — Šolo ugodnih otrok je v začetku šolskega leta 1893/94 bilo 320; šolski okoliš Mokronoški pa obseza razun trga še kraje: Bačje, Bruna vas, (spadajoč pod Tržiško občino), Gorenja vas, Hrastovica, (spada pod Šentrupertsko občino in župnijo), sv. Križ, Križni Vrh, Gorenji, Srednji in Dolenji Laknic, (te tri vasi so pod Trebeljsko župnijo), Log s Slivco in Podlogom, Martinja vas, Most (je pod Šentrupertsko občino in župnijo), Ostrožnik, Pugled z Lahovščem in s Stražo, Ribjek, Slepšek in sv. Vrh z Brezovicem (ki spada pod Trebeljsko župnijo).

Mokronog je dobil svoje ime najbrže od svoje mokrotne lege; na to nas nekoliko spominja grb Mokronoškega trga, namreč „bosa noga“, ki kaže spodnji podplat (samo spodnji del gležnja). Začetek trga sega nazaj v starodavne čase, kar spričujejo pred nekaj leti izkopani denarji rimskih cesarjev iz prvih stoletij po Kristusu. Za starodavno naselbino teh krajev pričajo tudi gomile, ki se nahajajo v bližnji vasi Ostrožnik; tu in tam se tudi pogosto izkopavajo okostja, novci (celó zlati), stare posode itd. Dne 11. kimovca l. 1879. na pr. so izkopali južno tik trga v gozdu pod Pričo prsten lonec, v katerem je bilo krog 4000 bakrenih novcev s sledečimi napisi: Gallienus, Saloninus (jeden sam srebrn novec), Claudius II., Gothicus, Salonina (njegova žena), Tacitus, Florianus, Carus, Qintillus, Aurelianus, Severina (njegova žena), Probus, Carinus, Numerianus, Victorinus, Tetricus (oče in sin), Pothomus in dr. Natančen popis o teh denarjih prinesel je svoje dni „Slovenski Narod“. L. 1880. našli so pod Mokronoškim gradom zlat rimski novec cesarja Anastazija II.

V starih časih se je okoli trga in gradu razprostiralo močno obzidje; to potrjuje še danes ime „za zidom“, kakor ljudstvo še vedno govori. Pri raznem razkopavanji prišli so večkrat na ta zid; sledovi njegovi pa se vidijo na večih mestih za vrti na vzhodni strani in „za zidom“ na severni strani. V trgu je še ohranjen velik starinski stolp, „grajski stolp“ imenovan, menda stara Mokronoška grajščina, ki se omenja že l. 1280. v listinah, ki se hranijo v Krškem (Gurk) na Koroškem. Od tega stolpa segal je zid do najnovejših časov še dalje, ki je bil s stolpom zvezan z nekim obokom. Iz tega bi se dalo sklepati, da so tam bila „trška vrata“. Pred nekaj leti pa je pri zidanji nove hiše, stoječe nasproti stolpa ta zid z obokom odstranil tržan g. Penca. Kdaj ravno je Mokronog postal trg,

ni znano; vendar pa je jeden najstarejših trgov na Kranjskem, kar je razvidno iz starih listin, v katerih se omenja, da je Mokronog že l. 1280. imel svojo lastno sodnijo. Kasneje je zadobil trg razne pravice od Krških škofov, n. pr.: vinotočje, sodnjo oblast, pravico voliti lastnega sodnika o božiču itd. (Dimitz, Geschichte Krains, str. 436 in 437). — Zgodovinski je dalje dokazano, da je bila sv. Hema, Koroška kneginja (rojena l. 983. umrla l. 1045.), posestnica tega gradu in okrog ležečega trga, katera je darovala Krškemu nunskemu samostanu na Koroškem in od tega sta po ustanovljenji Krške škofije l. 1072. tej prišla v last, kar je z malimi izjemami trajalo dol. 1616.; tega leta je namreč škof Janez Jakob dne 23. listopada grad in trg z vsemi pravicami prodal Jožefu pl. Mahorčiču iz Ljubljane. (Dimitz, Geschichte Krains, str. 437.). Od tega ga je zopet kupil Ernest pl. Scheerenburg, ki je za Mokronog zavoljo tega znamenit, ker mu je l. 1649. v oporoki z dne 10. grudna ustanovil samostojno župnijo. Poprej je bil v trgu samo vikarijat, spadajoč zdaj pod Šentrupertsko, zdaj pod Trebeljsko župnijo. Po Scheerenburgu bili so lastniki Mokronoškega gradu: Janez Daniel baron Khaysell, po smrti njegova žena Marija Margareta, rojena pl. Scheerenburg, grof Reissig, baron Formentini, baron Schaffmann (dva tega imena), Ana baronka Mandell, rojena Storch Sturmbrand, Ludovik baron Mandell, Gustav baron Berg in Alojzija Berg, rojena Mandell in sedanji lastnik g. Ludovik baron Berg. Nad grajskimi vrati je vdolbena letnica 1595; nemara so tega leta grad prenovili, ki pa se, kakor kaže podoba, od Valvazorjevih časov, ni dosti premenil. Znamenito je še, da v gradu hranijo majhen črevelj, pravijo, da je od sv. Heme. Narejen je iz belega usnja, lepo nazobčkano obrobljen, ki ima precej visoko peto, pod prsti pa ravno tako visoko podlogo. Za časa sv. Heme pa — kakor se je izrazil kustos (varuh) deželnega muzeja, g. Müllner — ljudje niso nosili takih obuval; torej je ta govoricca o čreveljčku sv. Heme le narodna pripovedka.

Takoj pod gričem, na katerem se vzdiguje Mokronoški grad, stoji župna cerkev sv. Tilna (Egidija), katera je bila v sedanji velikosti in obliki dodelana in posvečena l. 1828. Poprej je stala na tem mestu veliko manjša cerkev, okoli katere se je razprostiralo staro pokopališče. Pozneje — nekaj let še pred zidanjem nove cerkve — preložili so pokopališče iz trga na mesto, kjer je še danes. Na najstarejšem grobnem spomeniku sedanjega pokopališča stoji nastopni napis: „Hic Jacet Illustrissa Dna. Dna. Maria Ana Libera Bar. Di Formentini Nata Comitissa D. De Christalnig. (Obyt 22. Juni 1786.) (Tukaj počiva preblagorodna gospa Marija Ana baronovka Formentini, rojena pl. Christalnig.) (Umrta 22. junija 1786.). Iz tega lahko sklepamo, da so pokopališče preložili okrog tega leta. Začetek zidanja nove župne cerkve sega gotovo več let nazaj, kajti znano je, da je gosposka zabranila prvotno zidanje nadaljevati, ker so tržani jeli na svojo

roko brez dovoljenja zidati. Najstarejši ljudje še pomnijo ta zid, ki je več let stal pokrit z deskami. Tedanji lastnik gradu, baron Mandell zahteval je, da bi se bila cerkev zidala malo nižje, menda tam, kjer so zdaj grajski hlevi, kar mu pa ni obveljalo. Kasneje, morebiti okoli l. 1800., dobil je trg vendar dovoljenje za daljno zidanje cerkve. — Zvonik pa je ostal v prvotni obliki; slog njegov kaže, da mora najmanj 500 – 600 let star biti, ker jednake vrste zvonikov na Kranjskem skoraj nikjer videti ni. Največji zvon ima letnico 1706, srednja dva 1767, in najmanjši — tako zvani šolski zvon — pa 1800.

Ne ve pa se, če so bili zvonovi kupljeni nalašč za župnijsko cerkev, ali če so bili semkaj prenešeni od katere druge cerkve. — V župnijski cerkvi sta še dva stranska altarja: Matere Božje in sv. Janeza Krstnika, pod katerem se hranijo ostanki mučenika sv. Vincencija (popolno, izvrstno ohranjeno okostje). Kdo in kdaj je prinesel te ostanke v Mokronog, nisem mogel izvedeti. Sploh pa zgodovinskih virov o Mokronoški župniji ni veliko, ker so dne 14. mal. travna 1681. l. pri hudem požaru, ki je nastal o polnoči, zgorele vse uradne knjige in druga stara pisma. Na stari krstni knjigi se čita: „Anno 1681, die 14. aprilis horribili incendio media nocte exorto et toto Madipedio in cineres redacto etiam liber baptizatorum perit“. (L. 1681. 14. aprila je o polnoči nastal strašen požar, upepelil je ves Mokronog in takrat je zgorela tudi krstna knjiga.) Iz tega se sme sklepati, da je župnišče takrat stalo v trgu, morebiti na mestu, kjer je zdaj hiša gospe T. Požove nasproti cerkve; v tej hiši namreč imeli so župniki do novejših časov svojo vinsko klet. Kapelanija je bila poprej tudi v trgu in sicer na mestu sedanje hiše kovača g. Fr. Skušeka, št. 4 v Paradižu. Pozneje so župnišče in kapelanijo zidali zunaj trga na griču, nekoliko nižje kakor cerkev Žalostne gore. Za zidanje novega župnišča in gorske cerkve so se darovalna pisma napravila še-le l. 1714. in l. 1728. od grajščine in trga. L. 1846. so vzdignili pritlično župnišče za jedno nadstropje, kapelanijo pa podrli. Od tega leta dalje stanujejo gospodje kapelani v župnišči.

Ker župnijski urad stare kronike nima, ni moč natančno določiti čas službovanja in imenik raznih vikarijev in župnikov. Toliko vemo, da je bil vikarijat ustanovljen l. 1509., kdo pa je bil imenovan prvim vikarjem, ni znano. L. 1683., dve leti po požaru, imenuje se vikar J. Schrot na tabli, ki visi za altarjem na Žalostni gori, ki pripoveduje dva čudežna dogodka iz l. 1683., kar se vjema z Valvazorjevim poročilom (B. VIII. str. 826). Iz spisov ob ustanovitvi „bratovščine 7 žalost Matere Božje“ je tudi razvidno, da je l. 1730. v Mokronogu bil vikar Jožef Widmayer. Od tega časa dalje do l. 1770. se ne more nič natančnega določiti. Najstarejša uradna knjiga v župnišči ima imenovano letnico. Podpisan je na večih mestih kapelan Matej Petrič. L. 1777. se imenuje kurat (župnik) Frančišek Verneker. L. 1785. čitamo kapelana A n-

tona Zuppari na uradnih knjigah; l. 1788. kapelana Jožefa Purger; l. 1791. Andreja Sova; l. 1793. kapelana Frančiška Jenič; l. 1805. kapelana Jožefa Kopriva in Jurija Ponion; l. 1806. kapelana Andreja Fink. L. 1809. podpisan je pogosto župnik Arhangel Romaltd. Leto pozneje sta podpisana kapelana Jožef Žagar in Andrej Kodermatz. L. 1812. se je podpisoval uradno ekspozit Anton Pršen; tega leta se še imenujejo župnijski upravitelj Anton Stare ter kapelana Anton Eržen in Mihael Rosman. L. 1815. je podpisan uradno kapelan Mihael Podvoršek. L. 1817. se imenujeta kapelana Janez Šlakar in Jožef Hafnar. L. 1818 je večkrat podpisan kapelan J. Thome; l. 1821. kapelan Martin Gvajic; l. 1822. kapelan Jakob Belc; l. 1825. kapelan Anton Grašič; l. 1827. pa Jožef Drobun. L. 1831. bil je imenovan župnikom Jožef Kos, ki je tukaj umrl l. 1861. Za njim je prišel istega leta za župnika Janez Kastelic, umrl tukaj l. 1869. Istega leta pride za župnika Anton Jakič, umrl l. 1871. Naslednik mu je bil Mihael Vindišar od l. 1871. do 1879. Isto leto še pride na njegovo mesto Anton Zorc, ki je umrl l. 1887. Sedanji gosp. župnik Janez Virant prišel je v Mokronog l. 1888. — V novejši dobi so tukaj kapelanovali naslednji gospodje: Janez Klapšič, Peter Hincinger, (rojen l. 1812. v Trziču na Gorenjskem, umrl l. 1867. kot župnik in dekan v Postojini na Notranjskem, ki je bil znamenit pisatelj in pesnik slovenski pa tudi izvrsten učenjak zgodovine in starinoslovja). Dalje Lovro Rudolf, Jožef Grad, Janez Kupus, Jakob Gruden, Frančišek Zupančič, Janez Dovič, Moric Gosler, Janez Flis, sedaj kanonik in dekan v Ljubljani, ki je izdal imenitno knjigo: „Stavbinski slogi“; Alojzij Kumer, Matej Vovk, Frančišek Štupica, Anton Žlogar, pisatelj knjige: „Trojna božja pot s svetimi stopnjicami“, iz katere sem marsikaj porabil, za ta spis; Janez Golob, Alojzij Bobek, dr. Janez Mavring, Janez Lovšin, Janez Abram in sedanji kapelan Janez Rihtaršič.

Kdaj je bila v Mokronogu ustanovljena šola in kdo je bil prvi učitelj, ni znano. Poprejšnje čase so imeli navado pred šolskim poukom zvoniti; v ta namen imeli so poseben zvon v zvoniku, ki pa je zdaj ubit. Na njem stoji letnica 1800. Iz tega se da sklepati, da so zvon kupili za šolo ter da je bila šola najbrže ustanovljena okoli tega leta. Na mestu sedanjega šolskega poslopja stala je poprej majhna pritlična hišica z dvema sobama: jedna za šolsko sobo, v katerej pa je bila komaj za 20 otrok prostora; in druga za učiteljevo stanovanje. Ve pa se, da je okrog l. 1808. do l. 1814. tukaj učiteljeval Matija Tomšič. Za njim so služili: Prevec, Šerko, Zadražnik, Palčič, Matija Jurman, Drijani in Jožef Šerek, ki je služil do konca šolskega leta 1837.; za njim je semkaj prišel še tisto leto za učitelja Jožef Potokar, ki je do l. 1853. še poučeval v omenjenem majhnem šolskem poslopji. Tega

leta pa so staro šolo podrli in na istem mestu sezidali sedanje šolsko poslopje, katero je veljalo okoli 7000 gld.; meseca listopada naslednjega leta pričeli so s poukom v novi šoli. L. 1875. razširila se je jednorazrednica v trirazrednico. Učitelja Potokarja imenujejo nadučiteljem, ki je to službo opravljal prav vestno do svojega umirovljenja l. 1879. (Več o tem zaslužnem učitelju najdeš v lanskem letnem izveštji). L. 1873. sta bila imenovana za drugo mesto učitelj gosp. Dragotin Kaligar, za tretje mesto pa učiteljica gospica Amalija Regnard. Naslednikom Potokarjevim imenujejo 20. vinotoka 1879. l. nadučitelja iz Šent Ruperta, g. A. Gerčarja, ki je tukaj služboval do l. kimovca 1892. l., katerega dné se je preselil na jednako mesto v Radovljico na Gorenjsko. Na njegovo mesto pride dne 22. grudna 1892. l. Litijski nadučitelj g. J. Ravnikar. V zadnjih letih službovali so tukaj razni gospodje učitelji in gospice učiteljice, kakor: Ana Bauer od l. 1877. do l. 1887.; Ernestina Clarici od l. 1879. do l. 1883.; Marija Mihel od l. 1883. do l. 1885.; Dragotin Trost od l. 1886. do l. 1889.; Janez Levec od l. 1887. do l. 1889.; Eduvard Vohinc od l. 1889.; od l. 1889. Ludovika Košenini in od l. 1890. pa Amalija Donati; zadnji trije službujejo še vedno na tej šoli. L. 1890. razširila se je trirazrednica v čveterorazrednico. Vsi štirje razredi so spravljeni v zgoraj imenovanem šolskem poslopji, katero je bilo prvotno namenjeno za jednorazrednico, učiteljevo in cerkvnikovo stanovanje.

Omeniti še moramo, da so v Mokronogu bili večkrat razni potresi; silen potres je bil seosebno l. 1877.

II.

Ljubi čitatelj! Poletno jasno jutro napotiva se na bližnjo Žalostno goro, prijazen hrib na zahodnji strani Mokronoga, na katerem stoji mična cerkev, ki je posvečena žalostni Materi Božji; od tega se tudi imenuje Žalostna gora. Tukaj se nama odpira krasen in mikaven razgled po okolici, ki je zares jedna najlepših na Dolenjskem. Posebno daljnega razgleda tukaj ni, ker vse strani zapirajo bližnji hribi. Na severni strani se nama razgrinjajo plodonosna polja in zeleni travniki proti Šent Rupertu, v čegar sredi veličastno proti nebu moli najlepša gotiška cerkev na Kranjskem, posvečena sv. Rupertu. To krasno cerkev, katero so kasneje nevedneži zamazali in popačili, je bivši župnik v Šent Rupertu, g. Vincencij Vovk, prenovil v prvotni lepoti. Od severozahoda naju pozdravlja Vesela gora, katero kinča prelepa bazilika z dvema zvonikoma in štirimi kupljami, ki se je začela l. 1723. zidati in je bila l. 1735. slovesno posvečena sv. Frančišku Ksevariju. Prejšnje čase je tu bila znamenita božja pot, katero je oskrbovalo več duhovnikov. (Ali so bili menihi ali svetni duhovniki, to ni omenjeno. Hiša pod cerkvijo, v kateri so

stanovali, zidana je v taki obliki, kakor samostan; tudi vsa notranjost poslopja kaže na to, da so tukaj najbrže bili menihi. Zadnja dva sta umrla še-le okrog l. 1800.)

Dalje imava razgled proti Mirni, od koder se hribi zavijajo nazaj na južni strani, z vinogradi ali pa z gozdi obraščeni, ki pogled proti Trebelnemu in drugim okrajem zapirajo popolnoma. Okoli in okoli se lepo vrstijo zeleni grički in vinske gorice, med njimi vasi, beli gradiči in hrami; tu in tam pa prijazno migljajo nasproti bele cerkvice, katerih od tukaj lahko krog 20 naštejeva. Na to pa od severa sem ponosno gleda stari Kum, poglavar Dolenjskih hribov.

Vrh Žalostne gore kinča romarska cerkev Matere Božje. „Kaj je bilo povod“ — piše gosp. Žlogar v že imenovani knjigi — „da so tukaj zidali cerkev, ni znano, ker so stare listine pogorele pri poprej opisanem požaru. Tudi čas zidanja se ne ve natanko. Valvazor piše, da je bila cerkev naše ljube Gospé na Žalostni gori pred kakimi 18 leti zidana; tedaj krog l. 1670. Gotovo pa je, da je bila sedanja cerkev l. 1797. popolnoma dodelana, ker to kaže letnica, vsekana na malih vratih na ženski strani. Mogoče, da so ta vrata pozneje prebili, ker je uprav ob tistem času vedno več romarjev dohajalo. Da se je med tem časom znotraj cerkev vedno bolj zaljšala, vidi se iz tega, ker je bil veliki altar postavljen l. 1675. Daroval ga je Materi Božji baron Janez Daniel Kajzel s svojo ženo, takrat posestnik Mokronoškega gradu, kar spričuje napis na tablici za altarjem, ki se glasi: „In honorem Dei et B. M. V. Matris Dol. Kl. D. Joannes Daniel Kaisal Lib. B. D. G. et. S. D. in A. et N. cum sua coniunge hoc altare erexit. 1675“. Ime njegove žene je zapisal Valvazor pri priliki, ko pripoveduje žalostni konec tega barona. „Temu Danielu Janezu Kheysellu, (pozneje ga zopet piše Khaysell), je njegov svak g. Hans Jožef Scheerenburg, prej imenovanega Ernesta Mihaela, ustanovitelja Mokronoške župnije, brat, pred 14 leti, t. j. ravno krog l. 1675., ko sta za gradom kegljala, v jezi nož zabodel v vrat, da je čez pol ure umrl . . . Ta Scheerenburg pa ni bil samo zeló jezi podvržen, temuč tudi ne prav zdrave pameti. Trg in grad je dobila potem v last udova baronovka Marija Margareta“. — Kje je bil altar izdelan, ne kaže noben znak. Delo je precej lično iz črnkastega marmorja. Na prestolu se vidi podoba žalostne Matere Božje z mečem v prsih, na kolenih pa drži mrtvega Sina. Ta kip je posebno umetno izdelan; velika bolečina in srčna tuga se prav živo kaže na Marijinem obličji. Kolikor dalje jo gleda človek, toliko bolj ga gine v srce. Pripoveduje se, da je ta kip iz belega marmorja; toda v neki dobi, ko se je vse barvalo in kvarilo, bila je tudi ta podoba prevlečena z raznimi barvami, ki so sicer vbrane, posebno so všeč priprostemu človeku; a vendar škoda za prekrasni kip, kakeršnih je le malo v naši domovini. Obok nad altarjem je obdan s čednimi slikami iz žalostnih skrivnostij Matere Božje. V sredi vidijo se

tudi menihi s sivimi oblačili, o katerih ljudje pravijo: „To je sedem štif-tarjev“, kar tudi res kaže 7 ss. začetnikov reda servitov. — Cerkev ima še 4 stranske altarje, ki so posvečeni: sv. Jožefu, sv. Jerneju, sv. Peregrinu in sv. Poloni.

Pred cerkvijo kaj ponosno moli kviško trden 42 m visok zvonik, ki je bil za župnika Mihaela Vindišarja prenovljen in s pravilno izpeljano kositarjevo streho ozaljšan. V njem so 4 zvonovi, izmed katerih največji tehta 23 centov in še nekaj čez. Prvi, tretji in četrti so bili vlti l. 1848. v Ljubljani pri Antonu Samassa, drugi pa l. 1757. tudi v Ljubljani pri tedanjem zvonarju. S te višočine se tako milo razlega lepo vbrano (d f a d) zvonjenje čez hrib in plan, da se človeku milobe kar taja srce“.

Na južnovzhodni strani od cerkve nižje so svete stopnjice, ali kakor jih ljudstvo navadno imenuje „svete štenge“. Po velikodušnem daru župnika Kastelica so bile l. 1872. popolnoma prenovljene, le škoda, da ne po posebno srečnem in primernem načrtu. Vseh 28 stopnjic s svetimi ostanki različnih svetnikov je lično izdelanih iz črnega marmorja, ves obok pa je okinčan s čednimi slikami, ki predstavljajo Jezusovo trpljenje od zadnje večerje do njegove smrti in častitljivega vstajenja. Ta slika je že na konci nad altarjem sv. Križa. — V kapelici nad sv. stopnjicami se večkrat mašuje; nekdanj, pravijo, opravljala se je sv. maša vsak petek in je altarček imel svoj privilegij (predpravico). Slovenski pisatelj in zgodovinar Peter Hicinger, ki je bil nekdanj tukaj kapelan, piše, da je te sv. stopnjice dal popraviti J. Lukman, rojen v Mokronogu, vsled obljube, ker je bil kot kapitan (ladijevodja) v baron Cojzovi službi v hudem viharji ob Španjskem bregovji čudežno rešen smrti v morskih valovih. Povod k postavljenju sv. stopnjic morebiti je res obljuba, za kar bi pričal kos mornarske vrvi, ki se še hrani v cerkvi na ženski strani pri podobi žalostne Matere Božje. Mimo grede naj omenim, da je ta čudežna slika Matere Božje s 7 meči v prsih zelo slična čudodelni podobi žalostne Matere Božje, ki se zdaj hrani na velikem altarji pri sv. Florijanu v Ljubljani; zdi se, kakor bi bile obe od istega slikarja.

Iz letnice nad vratmi se razvidi, da so bile sv. stopnjice res kmalu potem postavljene; nad pročeljem se namreč čita: QVI CVplTs In aLtos asCenDere CoeLōs, Per IstaS sanCtas ple sCanDite sCaLas. Velike črke kažejo tedaj letnico 1767. Po slovenski bi se reklo: Ako želite dospeti v visoka nebesa, le pobožno hodite po svetih stopnjicah.

Po bregu od sv. stopnjic navzdol pa so postavljeni kipi ali štaci-joni, to so znamenja, ki predstavljajo 7 žalost Matere Božje. Pet je zidanih, dva pa sta do letos bila naslikana na presno v zid pri sv. stopnjicah. Te po Führičovih izvornikih posnete slike je bil lično izdelal slovenski slikar Matija Koželj iz Kamnika l. 1862. Ker pa so slike bile že slabe in so se tudi malo poznale, preskrbel je letos sedanji g. župnik J. Virant vsem znamenjem nove in prav čedno narejene podobe, ki jih

je izdelal slikar J. Bradaška iz Kranja. Pri mežnariji se sicer nahaja večji kip žalostne Matere Božje; zdolej pod župniščem, kjer se pota križajo, še druga podoba nebeške Kraljice. Tu pa na jedni strani angelj kaže z roko proti cerkvi, opominjajoč s tem krščanskega romarja, kje mu je iskati pomoči v dušnih in telesnih potrebah“.

Na Žalostno goro k Materi Božji zahajajo še dandanes kaj radi bližnji in daljni Dolenjci, pa tudi romarji iz Slovenskega Štajerskega, iz Hrvaškega, Belokranjskega, Kočevskega in iz Vlaškega zedinjenih grških katoličanov, ki „Bogorodico“ močno časte. Kakor pričajo mnoge obljubne podobe, so naši predniki od nekdanj že radi romali na to goro; nekaj tacih podob vidi se še danes v cerkvi. Na mnogih se čita letna številka in napis, „ex voto“; na družih pa nič ne. Prav velika podoba Matere Božje visi od l. 1690 s podpisom: „Sanctissimae Virgini virginum, saluti infirmorum et consolatrici afflictorum ob recuperatam salutem. Ex voto 1690. Wolfgangus Conradus Lib. Baro de Francouiz et Regina Catharina nata Baronissa de Neuhaus conjux“. - Iz l. 1712. predstavlja podobo, kako se plaši konj, gospo vrže na kraj vode, kjer obvisi. Iz l. 1730. pa kaže ozdravljenje neke nune. Iz l. 1756. predstavlja podobo Matere Božje in vrvi od ladije. Na podobi iz l. 1768 se vidi, kako ogenj žuga vpepeliti vso vas. Iz l. 1771. v zahvalo podoba Matere Božje, kjer je bila uslišana neka prošnja. Na tej podobi se namreč vidi bolnik, ki zaupljivo obrača oko na žalostno Mater Božjo; na drugi zdihuje potrta mati poleg svojega bolnega otroka, na tretji zopet razsaja ogenj in ljudje stegujejo roke, kličeč Marijo na pomoč. Vidimo pa še več podob, predstavljajočih razne nevarnosti in nesreče, ki so bile na prošnjo Marijino odstranjene. Izmed vseh pa je najznamenitejša tabla, ki visi za altarcem, ki opisuje dva čudežna dogodka iz l. 1683. Tu se čita, da je Andrej Koren, Mokronočan, takrat pa črevljar in vojak v Petrinji, (mestu v Vojaški Granici) z nekim drugim Petrinjcem prišel na Žalostno goro na Božjo pot. Ta Petrinjec pa je bil v neki vojaški praski od Turkov vjet, katerega so po turški vklenili in v ječo vrgli, od koder ni bilo upanja na rešitev. Tu se spomni, da je črevljar pravil o čudežih na Žalostni gori, zato se zaobljubi, ako se srečno reši, da bo romal iz hvaležnosti k Materi Božji na Žalostno goro. In glejte čuda! Železje in verige odpadejo, vrata se mu odpro, gre mimo speče straže, srečno prebrede čez reko, akoravno so ga že sledili, in s pomočjo žalostne Matere Božje pride v Petrinjo ter to pripoveduje onemu črevljarju, od katerega je zvedel, da je bil tudi med tem časom hudo zbolel za vročico; ko pa se je obljubil na Žalostno goro, obrnilo se mu je še tisto uro na bolje. Oba na to dobita od Petrinjske gosposke potrdilo teh dogodb in dovoljenje, da smeta iti na Žalostno goro na Božjo pot. Dva dni sta tu ostala ter bila pri sv. mašah, ki sta jih brala že imenovani vikar g. Janez Schrot in g. Janez Jenšak, morda tedanji kapelan; kakor se sploh govori, da je bilo v stari,

zdaj podrti kapelaniji po več duhovnikov, ki so pomagali na Božji poti. Imenovana romarja sta v dokaz vsega tega prinesla s seboj podobo.

Za večje čiščenje Matere Božje so tukaj osnovali bratovščino 7 žalost Matere Božje že l. 1730. Vstanovil jo je vikar Jožef Widmayer s privoljenjem o. Romualda Hueberja, ki je bil vicarius generalis per Germaniam, in s potrjenjem mil. g. Jurija Frančiška Ksaverija pl. Marotti, ki je bil episcopus Petinensis et praepositus Rudolphswerthensis. Na prošnjo župnika Kosa je bila ta škapulirska bratovščina l. 1844 preosnovana in na novo z odpustki obdarovana.

Na Žalostni gori je shod vsako mlado nedeljo, t. j. prvo nedeljo po novi luni. Ob teh nedeljah se proti večeru prav milo razlega vbrano zvonjenje z gore, devet oddelkov namreč se odzvoni za vse umrle ude imenovane družbe. Božja služba se takrat po stari navadi opravlja v tej cerkvi, sicer pa je duhovno opravilo zjutraj na gori in ob desetih v župni cerkvi sv. Tilna (Egidija) in navadno je na gori in v trgu vsak dan sv. maša.

Največji shod pa je na Žalostni gori v nedeljo pred praznikom sv. Jerneja; v soboto je v trgu jako obiskovan somenj, kakor tudi tiho soboto v postu in tiho nedeljo večji shod. O sv. Jerneji zbere se na tisoče romarjev iz bližnjih in daljnih krajev; največ jih pride iz Zaplaza pri Čatežu, kjer je par dni poprej tudi shod. V soboto zjutraj in ob desetih je sv. maša z blagoslovom. Popoludne ob treh pa je obhod ali procesija ob štacijonih žalostne Matere Božje, pri kateri se nosi tudi oblečena podoba škapulirske Matere Božje, ki stoji navadno v cerkvi na ženski strani. To je menda še ostanek nekdanjih bratovskih procesij ob postajah. Pri vsakem kipu ima duhovnik do zbranih romarjev primeren ogovor. Ob petih ste dve propovedi ob jednom, jedna v cerkvi, druga zunaj cerkve v lopi pred zvonikom. V nedeljo zjutraj so sv. maše in ob šestih ste zopet dve propovedi in sv. maši ob jednom, ker se tudi v vežici pod zvonikom postavi primeren altar.

Minolo leto sem pri tej priliki na večer pred to nedeljo videl prvič nekaj posebnega, kar mi je jako dopadlo. Ko se naredi mrak, jame se od cerkve doli pomikati dolg obhod. Vsak romar ima gorečo svečo v rokah, moški so odkriti, dekleta pa imajo iz svežih gorskih cvetic in zelenja narejene vence na glavi; tako se pomikajo mimo župnišča doli na travnik pod goro. Vsi znanci iz istega kraja zberó se vkup ter tako vsak oddelek zase, v mnogih ovinkih gibaje se, kakor namreč vodi in kaže načelnik, prepeva razne pobožne pèsni. Na travniku napravijo vsi skupaj več raznih podob, kar se v nočnem mraku in tihoti zares mikavno vidi in sliši. V istem redu pridejo nazaj pred župnišče, kjer prepevaje „vrtec še dalje igrajo“, kakor imenujejo to nabožno igro. Ta navada se je baje zanesla k nam s Štajerskega, ker so reditelji ali voditelji te narodne nabožne igre večinoma Štajerci. Taki obhodi so zeló v navadi na

slavnoznani Božji poti Marijacejski na Gorenjem Štajerskem, katerih se udeležujejo tudi duhovniki v koretljivih in se pri njih pojo posebne pesni. Izvestno pa je to slovenska navada, ki nas tudi spominja na slovanski ples „kolo“. —

H koncu tega spisa omenim naj le še toliko, da zdaj, ko imamo Dolenjci z novo železnico z gornjimi kraji boljšo in pripravnejšo zvezo, častilci žalostne Matere Božje in prijatelji prirode pridejo tudi k nam na Dolenjsko pogledat in prepričali se bodoje o divni lepoti okolice Mokro-noške, za kar jim ne bode žal.*)

*) Z raznimi podatki so mi postregli: preblagorodni gosp. *Ludovik baron Berg*, prečastiti gospod župnik *Janez Virant* in tržan gospod *Janez Makuc*, za kar se jim iskreno zahvaljujem. *Pisatelj.*

II. Šolska poročila.

A. Učiteljsko osebje.

1. **Jernej Ravnikar**, stalni nadučitelj in šolski voditelj, poučeval je vse predmete v IV. razredu, 2 uri v deški ponavljalni šoli in 1 uro v kmetijskem tečaju; v I. poluletji 27 in v II. poluletji 24 tedenskih ur.

2. **Janez Abram**, svetni duhovnik, poučeval je verski pouk do 6. vel. travna v vseh razredih vsakdanje šole ter v zimskem tečaju tudi v ponavljalni šoli; v I. poluletji 9, v II. poluletji 7 tedenskih ur.

3. **Janez Virant**, župnik, poučeval je verski pouk od 6. mal. travna do 8. rožnika v vseh razredih; 7 tedenskih ur.

4. **Janez Rihtaršič**, svetni duhovnik, poučeval je verski pouk od 8. rožnika do konca šolskega leta v vseh razredih; 7 tedenskih ur.

5. **Eduvard Vohine**, stalni učitelj, poučeval je vse predmete v III. razredu ter 2 uri v deški ponavljalni šoli; v I. poluletji 27, v II. poluletji 25 tedenskih ur.

6. **Ludovika Košenini**, stalna učiteljica, poučevala je vse predmete v II. razredu, ženska ročna dela v III. razredu in 1 uro v dekliški ponavljalni šoli; v I. poluletji 25 in v II. poluletji 24 tedenskih ur.

7. **Amalija Donati**, stalna učiteljica, poučevala je vse predmete v I. razredu, ženska ročna dela v IV. razredu in 1 uro v dekliški ponavljalni šoli; v I. poluletji 20 in v II. poluletji 19 tedenskih ur.

Šolski sluga: **Janez Golob**.

B. Letopis.

Šolsko leto 1893/94. se je pričelo dne 16. kimovca 1893. l. sè slovesno sv. mašo v župni cerkvi.

Učitelj Eduvard Vohine je z odlokom slav. c. kr. okraj. šol. sveta Krškega, z dné 27. svečana 1894. l., št. 562 šel dné 8. sušca t. l. na Trebelno nadomestovat obolelega nadučitelja Aleksandra Lunaček, kjer je ostal do 1. vel. travna t. l. -- Tukajšnji kapelan g. **Janez Abram**, veroučitelj na tem zavodu, bil je med šolskim letom premeščen v Košano na Notranjsko, kamor se je preselil dné 6. vel. travna t. l.; nadomestoval ga je do 8. rožnika g. župnik **Janez Virant**, katerega dné je prevzel verski pouk novi kapelan g. **Janez Rihtaršič**. Učiteljstvo je v deveti letošnji mesečni konferenciji sklenilo, da se v zapisniku odhajajočemu g. veroučitelju **Janežu Abram** zabileži zahvala in priznanje za njegovo prijazno, odkritosrčno in uslužno kolegijalnost.

Šolska mladina je imela nastopne bogoslužne vaje: Dné 4. vinotoka 1893. l. je šola praznovala god Njegovega Veličanstva cesarja **Frančiška Jožefa I.** in dné 19. listopada 1893. l. god Nje Veličanstva prësvelte cesarice **Elizabete** s slovesno sv. mašo v župni

cerkvi. — Praznik sv. Alojzija se je dné 21. rožnika obhajal dopoldne ob 8. uri s slovesno sv. mašo v župni cerkvi; popoldne pa so šolarji imeli izlet k sv. Križu, kjer so na vrtu Mokronoškega župana g. Fr. Zupančiča deklamovali, prepevali razne šolske pesni in igrali več otroških iger; tudi so se otroci pogostili. Tega izleta se je vdeležilo več gospode in družega občinstva iz Mokronoga in bližnjih vasi. — Na praznik sv. Rešnjega Telesa udeležila se je šolska mladina z učiteljstvom slovesnega spreveda. — V teku leta je šolska mladina štirikrat prejela zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa.

Domače konferencije je učiteljstvo imelo vsak mesec, pri katerih se je obravnavalo o šolskem redu, o vedenji otrok v šoli in zunaj šole, o učnih uspehih, o šolskem obiskovanji, o metodiškem postopanju v pojedinih predmetih in o važnejših dopisih in ukazih šolskih gosposk.

Dné 7. rožnika 1894. l. je šolo počastil s svojim pohodom c. kr. deželni predsednik, preblagorodni gospod Viktor baron Hein, v spremstvu c. kr. okr. glavarja Krškega, preblag. g. M. barona Schoenbergerja, blag. g. c. kr. vladnega tajnika, A. pl. Laschana in kraj. šol. nadzornika, tukajšnjega c. kr. notarja, blag. g. Viktorja Rosine. Poslušal je z največjim zanimanjem 3 ure pouk v vseh štirih razredih ter izrekel učiteljstvu svojo zadovoljnost za dobre uspehe. — C. kr. okrajni šolski nadzornik, g. Frančišek Gabršek je šolo nadzoroval dné 25. rožnika.

Šolska naznanila so prejeli otroci dné 16. grudnia, 1893., 24. svečana, 16. vel. travna in 28. mal. srpana t. l.

Šolsko leto se je sklenilo dné 28. mal. srpana. Po slovesni sv. maši, pri kateri so otroci peli, vrnila se je mladina z učiteljstvom v šolo, kjer so se razdelila šolska naznanila in letna poročila.

C. Učiteljska in šolarska knjižnica.

Učiteljska knjižnica je štela koncem leta 242 zvezkov (lani 142); pomnožila se je po velikodušnem daru č. g. župnika Janeza Virant. — Šolarska knjižnica je štela koncem leta 135 zvezkov (lani 80); pomnožila se je deloma po nakupu, največ pa po darovih že imenovanega g. župnika in bivšega g. veroučitelja Janeza Abram, za kar voditeljstvo šole izreka obema šolskima prijateljema pristrčno zahvalo.

Med letom se je izposodilo 60 otrokom 290 knjig.

Č. Šolski vrt.

Polovica šolskega vrta se je zgodaj na pomlad rigolala (prekopala skoraj 1 m globoko). Vsa stara drevesca v drevesnici so se izkopala ter oddala posestnikom proti majhni odškodnini, ki so se za to oglasili; večina drevesc pa se je oddala brezplačno. Na polovici rigolanega dela so se zasadili dvoletni razni divjaki (krog 300); na ostali polovici tega dela pa so se zasadile ameriške trte (500 ključev in 13 že vkoreničenih ameriškank) za poskušnjo. Druga polovica vrta se je do prihodnje zasa-ditve obdelala z okopavinami; na jesen se bode pa rigolala (globoko prekopala).

D. Zdravstveno stanje.

Zdravstveno stanje šolske mladine je bilo to leto veliko boljše, kakor vlansko leto. Nalezljivih boleznih letos ni bilo. Samo v dveh slučajih bile so nekatere vasi zavoljo vročinske bolezni in davice za nekaj časa izključene od šolskega obiskovanja. Med šolskim letom so — navzlic temu primeroma dobremu zdravstvenemu stanju — vendar umrli otroci:

Lindič Ana, učenka I. razreda iz Dolenjega Laknica.
Miklič Francišek, učenec II. razreda iz Gor. Laknica.
Žitnik Emilija, učenka II. razreda iz Martinje vasi.
Kovačič Jožef, učenec ponavljalne šole iz Loga.

Bili so dobri in ubogljivi otroci in poleg starišev žaluje za njimi tudi šola. Božja previdnost jih je poklicala k sebi v nedolžni otroški dobi. Naj počivajo v miru.

E. Važnejši ukazi in odredbe šolskih oblastev.

Razpis c. kr. okr. šol. sveta z dné 12. prosinca 1894, št. 96 opozarja učiteljstvo na skladbe cesarjev Ferdinanda III., Leopolda I. in Jožefa I.

Razpis c. kr. okr. šol. sveta z dné 9. svečana 1894, šte. 335 naznanja nagrado „Avstrijskega društva proti pijančevanju“ za najboljši spis.

Razpis c. kr. šol. sveta z dné 14. svečana 1894, št. 364 prijavlja odredbo c. kr. poučnega ministerstva z dné 12. prosinca 1894, št. 1302 določitev kratic za novi denar.

Razpis c. kr. okr. šol. sveta z dné 25. svečana 1894, št. 458 naznanja, da je c. kr. dež. šol. svet z dné 11. svečana 1894, št. 3252 šoli dovolil 25 gld. podpore za šolski vrt.

Razpis c. kr. okr. šol. sveta z dné 27. svečana 1894, št. 476 javlja, da c. kr. dež. šol. svet z dné 21. svečana 1894, št. 68, priporoča knjigi „Občno vzgojeslovje“ in „Občno ukoslovje“.

Razpis c. kr. okr. glavarstva z dné 19. marca 1894, št. 1494 priporoča zatiranje navadnega hrošča.

Razpis c. kr. okr. glavarstva z dné 20. mal. travna 1894, št. 7099 pošilja razglasilo c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dné 17. prosinca 1894, št. 991 o dolžnostih, naznanjati pričetek otrovnih (nalezljivih) bolezni.

Razpis c. kr. okr. šol. sveta z dné 9. rožnika 1894, št. 1289 naznanja okrožnico c. kr. dež. šol. sveta z dné 6. rožnika 1894, št. 1430, ki zaukazuje strogo paziti na sumljive očesne bolezni.

Razpis c. kr. okr. šol. sveta z dné 13. rožnika 1894, št. 1319 prijavlja okrožnico c. kr. dež. šol. sveta z dné 8. rožnika 1894, št. 1412, ki določa, da so iz okr. učiteljske knjižnice poštne proste izključljivo le knjige in časopisi pedagoško-didaktičke vsebine.

Razpis c. kr. okr. glavarstva z dné 3. mal. srpana 1894, št. 12255, s katerim se učiteljstvo opozarja na ponarejen novi denar.

F. Šolarska kuhinja.

P. n. člani „šolarske kuhinje“, katera obstoji že peto leto, pripomogli so tudi to leto s svojimi mesečnimi prispevki, da je dobivalo pod nadzorstvom učiteljice gospice Košenini v hiši tukajšnjega mesarja gosp. J. Jeriček v hudi zimi (od 12. prosinca do 9. sušca 1894) opoludne povprečno 26 vnanih otrok gorko jed.

I z k a z

o dohodkih in izdatkih „šolarske kuhinje“ od 12. prosinca do 9. sušca 1894.

a) Dohodki:

Čast. gosp. Abram Janez	6	gld.	—	kr.
Preblagorodni gosp. Ludovik baron Berg	3	”	—	”
Gospica Donati Amalija	1	”	—	”
Gospod Errath Jožef	1	”	—	”
Gospa Hotschevar Jozefa s Krškega	6	”	—	”
” Kummer Marija	1	”	80	”
” Pfefferer Otolija	2	”	—	”
” Pleskovič Amalija	—	”	90	”
” Pogačar Jozefa	1	”	50	”
” Ravnikar Marija	1	”	—	”
Gospod Rohrmann Jožef	1	”	—	”
Gospa Rosina Amalija	6	”	—	”
” Roschanz Enrika	3	”	—	”
Gospoda Sbil in Petrovič	2	”	—	”
Gospa Šircelj Rozalija	1	”	—	”
” Tekavčič Neža	—	”	60	”
” Thomschitz Terezija	10	”	—	”
Čast. gosp. Virant Janez	4	”	—	”
Gospod Vohinc Eduvard	—	”	50	”
Gospa Wudia Marija	1	”	50	”
Neimenovana	—	”	60	”
Skupaj	54	gld.	90	kr.

b) Izdatki:

Meseca prosinca 1894 za 330 otrok 330 porcij po 6 kr. =	19	gld.	80	kr.
” svečana 1894 ” 252 ” 252 ” ” 6 ” =	15	”	12	”
” sušca 1894 ” 130 ” 130 ” ” 6 ” =	7	”	80	”
Skupaj	42	gld.	72	kr.
Razni izdatki	—	”	50	”
Skupni izdatki	43	gld.	22	kr.
Dohodkov je bilo	54	gld.	90	kr.
Izdatkov pa	43	”	22	”

Ostanek . 11 gld. 72 kr.

se je prepustil šolskemu voditeljstvu v daljno porabo. Polovica tega ostanka se je porabila pri izletu dne 21. rožnika t. l.; druga polovica porabi se za kuhinjo v prihodnjem šolskem letu.

c) Hrano so dajali:

Gospa Bizjak Ana	1 otroku.
„ Kržičnik Frančiška	1 „
„ Majcen Marija	2 otrokoma.
„ Majcen Terezija	1 otroku.
Gospod Penca Frančišek	1 „
Gospa Pleteršek Ana	1 „
„ Povše Frančiška	2 otrokoma.
Gospodična Simončič Cecilija	2 „
Gospa Tratar Ana	2 „
„ Jeriček Karolina	3 otrokom.
„ Pižmacht Marija	1 otroku.

Povodom šolske veselice pri sv. Križu na dan sv. Alojzija, so darovali za pogostovanje otrok: preblag. g. L. baron Berg 1 gld. 50 kr., gospa A. Belle 50 kr., g. Dolenšek stari 50 kr., g. J. Errath 50 kr., gospa K. Jeriček 60 kr., gospa T. Majcen 1 gld, gospa O. Pfefferer 1 gld., gospa J. Pogačar 50 kr., gospa F. Povše 50 kr., gospod J. Rohrmann 1 gld., gospa A. Rosina 1 gld. 50 kr., gospoda Sbil in Petrovčič 50 kr., gospodična C. Simončič 50 kr., gospa T. Sircelj 50 kr., gospa A. Tratar 1 gld., čast. g. J. Virant 1 gld., g. J. Vrabec 50 kr., gospa M. Wudia 50 kr. in gospa M. Cirar 1 canjo črešenj.

Vsem tem milim dobrotnikom in podpirateljem šole in šolske mladine izreka šolsko voditeljstvo prisrčno zahvalo: Bog povrni! Bog nam jih ohrani od prvega do zadnjega še nadalje naklonjene ubogi šolski mladini!

G. Statistični pregled
koncem šolskega leta 1893/94.

	Razred								Skupaj	Ponavljajna šola od 15. okt. 1893 do konca marca 1894						
	I.		II.		III.		IV.			dečki	deklice	skupaj				
	oddelek															
	I.	II.	I.	II.	I.	II.										
dečki	deklice	dečki	deklice	dečki	deklice	dečki	deklice	dečki	deklice	skupaj						
1. Število:																
Število otrok dne 16. septembra 1893	53	39	35	38	19	24	13	11	6	9	9	7	263	36	30	66
Med letom jih je vstopilo	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	3	4	3	7
Med letom jih je izstopilo	1	3	3	3	2	1	2	—	—	1	2	3	24	—	2	2
Med letom jih je umrlo	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	1
Število otrok dne 28. julija 1894. l.	52	36	31	35	17	24	11	11	6	8	7	4	242	39	31	70
2. Starost:																
6—7 let	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—
7—12	50	32	28	35	14	17	10	6	2	3	—	—	197	—	—	—
12—13	—	—	3	—	3	5	—	5	3	2	2	2	25	14	11	25
13—14	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	5	1	10	17	16	33
nad 14	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	4	8	4	12
Skupaj	52	36	31	35	17	24	11	11	6	8	7	4	242	39	31	70
3. Vera.																
Rimska-katoliška	52	36	31	35	17	24	11	11	6	8	7	4	242	39	31	70
4. Stanuje jih:																
V Mokronogu	8	7	14	8	5	9	7	6	6	7	5	4	86	3	4	7
Zunaj Mokronoga	44	29	17	27	12	14	4	5	—	1	2	—	156	36	27	63
Skupaj	52	36	31	35	17	24	11	11	6	8	7	4	242	39	31	70
5. Šolo jih je obiskovalo:																
Prav pridno	27	27	11	12	10	15	8	8	6	8	6	4	142	34	28	62
Pridno	10	3	9	9	4	4	2	2	—	—	—	—	43	5	3	8
Manj pridno	10	4	4	10	2	1	1	1	—	—	1	—	34	—	—	—
Zanikarno	5	2	6	4	1	4	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—
Skupaj	52	36	31	35	17	24	11	11	6	8	7	4	242	39	31	70
6. Za višji razred ali oddelek, deloma za izpust je:																
Sposobnih	35	25	14	16	8	11	6	5	3	5	5	4	137	16	14	30
Nesposobnih	14	9	17	19	9	13	5	6	3	3	2	—	100	23	17	40
Neizprašanih je ostalo	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
Skupaj	52	36	31	35	17	24	11	11	6	8	7	4	242	39	31	70

H. Učne knjige.

Razred	Verski ponk	Slovenski jezik	Nemški jezik	Računstvo	Petje
I.	Kratki katekizem v vprašanih in odgovorih za ljudske sole. Ljubljana; Blaznikovi nasl.; 16 kr.	Abeceednik, Razinger-Zamer, Ljubljana; pl. Kleinmayr & Bamberg; 20 kr.	—	Prva računica; dr. Fr. pl. Močnik. C. kr. zal. šolskih knjig; 8 kr.	Slavček, 1 stopnja, A. Nedved, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 20 kr.
II.	Kakor v I. razredu.	Prvo berilo in slovnica, Razinger-Zamer, Ljubljana, pl. Kleinmayr & Bamberg; 24 kr.	—	Druga računica, dr. Fr. pl. Močnik. C. kr. zal. šolskih knjig; 12 kr.	Slavček, 2 stopnja, A. Nedved, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 20 kr.
I. oddel.	Katekizem kakor v II. r.	Drugo berilo in slovnica. C. kr. zaloga šolskih knjig; 35 kr.	Prva nemška slovnica. C. kr. zaloga šolskih knjig; 24 kr.	Tretja računica; dr. pl. Močnik. C. kr. zal. šolskih knjig; 13 kr.	Slavček, 3 stopnja, A. Nedved, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 30 kr.
III.	Zgodbe svetega pisma, dr. Schuster-Lesar. C. kr. zal. šolskih knjig. 50 kr.	—	Druga nemška slovnica. C. kr. zaloga šolskih knjig; 36 kr.	Četrta računica; dr. pl. Močnik. C. kr. zal. šolskih knjig; 16 kr.	—
I. oddel.	Kakor v III. razredu.	Treje berilo. C. kr. zaloga šolskih knjig; 40 kr. Slovenska slovnica, P. Komčnik. C. kr. zaloga šolskih knjig; 45 kr.; Četrto berilo. C. kr. zaloga šolskih knjig; 60 kr. Slovenska slovnica, P. Komčnik. C. kr. zaloga šolskih knjig; 45 kr.	Lesebuch, Dr. Ulrich, Ernst & Branký, 4 Th. K. k. Schulbücher-Verlag; 42 kr. Tretja nemška slovnica, C. kr. zaloga šol. knjig; 30 kr. Lesebuch, Dr. Ulrich, Ernest & Branký, 5 Th. K. k. Schulbücher-Verlag; 58 kr. Tretja nemška slovnica. C. kr. zaloga šolskih knjig; 30 kr. Sprachbuch, Josef Lehmann, 5 Th. K. k. Schulb.-Verlag. 26 kr.	Četrta računica; dr. pl. Močnik. C. kr. zal. šolskih knjig; 16 kr.	Slavček, 3 stopnja, A. Nedved, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 30 kr.
IV.	—	—	—	—	—
II. oddel.	—	—	—	—	—

I. Imenik učencev in učenk po abecednem redu.)*

I. razred.

Dečki:

Abina Alojzij iz Gor. Laknica.
 Adamle Alojzij iz Gorenje vasi.
 Bale Janez s sv. Vrha.
 Bevčič Vinko iz Hrastovice.
 Borštnar Anton iz Brune vasi.
 Borštnar Janez iz Mosta.
 Brzin Francišek iz Mosta.
 Brzin Ignacij iz Mosta.
 Dovšek Ignacij iz Dolj. Laknica.
 Flus Janez iz Gorenje vasi.
 Grebenc Anton iz Ostrožnika.
 Gričar Anton iz Loga.
 Grim Janez s sv. Vrha.
 Janežič Janez iz Mosta.
 Janežič Kocijan iz Hrastovice.
 Hlebec Francišek iz Ostrožnika.
 Hruščevar Janez od sv. Križa.
 Kasnar Tomaž iz Brezovice.
 Kolenc Florijan iz Mokronoga.
 Kovačič Alojzij iz Slepšeka.
 Kralj Ferdinand iz Martinje vasi.
 Krnc Jožef iz Dolj. Laknica.
 Kunc Alojzij iz Gor. Laknica.
 Leon Janez iz Brune vasi.
 Lovše Janez sv. Vrha.
 Lovše Jože iz Mokronoga.

Lindič Janez iz Gor. Laknica.
 Majcen Ernest iz Mokronoga.
 Majcen Francišek iz Gor. Laknica.
 Majcen Vladimir iz Mokronoga.
 Miklič Vinko s sv. Vrha.
 Orešnik Francišek iz Ribjeka.
 Peterle Jožef iz Brune vasi.
 Plantarič Valentin iz Mokronoga.
 Povšič Alojzij iz Dolj. Laknica.
 Prime Karol iz Slepšeka.
 Pucelj Janec iz Martinje vasi.
 Sapor Janec iz Dolj. Laknica.
Smrekar Janez iz Mokronoga.
 Strojinec Jožef iz Hrastovice.
 Strumelj Alojzij iz Mokronoga.
 Strupeh Anton iz Slepšeka.
 Strupeh Francišek iz Slepšeka.
 Šumlaj Martin s sv. Vrha.
 Tratar Francišek iz Slepšeka.
 Tratar Francišek iz Martinje vasi.
 Vidmar Anton iz Ostrožnika.
 Vinšek Francišek iz Loga.
 Vitek Jožef iz Mokronoga.
 Vovk Peter iz Hrastovice.
 Zorc Alojzij iz Loga.
 Žitnik Alojzij iz Gor. Laknica.

Deklice:

Borštnar Ana iz Martinje vasi.
 Borštnar Alojzija iz Brune vasi.
 Cekuta Terezija iz Hrastovice.
 Dolenshek Karolina iz Dolj. Laknica.
 Fabijani Antonija iz Mokronoga.
 Gorjup Jozefa iz Mokronoga.
 Gregorčič Marija iz Ostrožnika.
 Hlebec Franciška iz Ostrožnika.
 Hočevar Ana iz Ostrožnika.
 Hočevar Franciška iz Ostrožnika.
 Janežič Ivana iz Hrastovice.
 Janežič Terezija iz Mosta.
Jerman Ivana iz Brune vasi.
 Johant Ana iz Pugleda.
 Kirn Marija s sv. Vrha.
 Kocijan Marija iz Dolj. Laknica.
 Kovačič Alojzija iz Loga.
 Krumberger Marija iz Martinje vasi.

Miklič Ana iz Slepšeka.
 Pene Marija iz Ostrožnika.
 Pišek Marija iz Slepšeka.
 Prše Marija iz Slepšeka.
 Rabič Marija iz Martinje vasi.
 Selko Marija iz Mokronoga.
 Skušek Ivana iz Sred. Laknica.
 Skušek Marija iz Mokronoga.
 Sporn Ana iz Mokronoga.
 Stamear Ana iz Puščave.
 Tratar Jozefa iz Slepšeka.
 Uršič Marija iz Mokronoga.
Volf Jozefa iz Sred. Laknica.
 Zamida Cecilija iz Hrastovice.
 Zamida Marija iz Hrastovice.
Žabkar Terezija iz Mokronoga.
 Žitnik Franciška iz Martinje vasi.
 Železnik Franciška iz Brezovice.

II. razred.

Dečki:

Dovšek Janez iz Dol. Laknica.
 Florijančič Alojzij s sv. Vrha.
 Golob Jožef iz Mokronoga.
 Grozde Jožef s sv. Vrha.

Knez Vincenc iz Hrastovice.
 Kolenc Francišek iz Mokronoga.
 Končina Filip iz Mokronoga.
 Kovačič Janez iz Slepšeka.

*) Debeli tisek pomeni odliko.

Krnc Janez iz Dolj. Laknica.
 Krnc Jožef iz Dolj. Laknica.
 Lenič Frančišek iz Dolj. Laknica.
 Lovše Frančišek iz Mokronoga.
 Mole Anton iz Mokronoga
 Novak Anton iz Gorenje vasi.
 Pajnič Jožef iz Hrastovice.
 Paulin Janez iz Mokronoga.
 Popit Ignacij iz Mokronoga.
 Petrič Frančišek iz Brune vasi.
Pogačar Frančišek iz Mokronoga.
 Selko Ignacij iz Mokronoga.

Sladič Jožef iz Mokronoga.
 Šepec Anton iz Martinje vasi.
 Šelina Janez iz Mokronoga.
 Šporn Janez iz Martinje vasi.
 Tratar Alojzij iz Slepšeka.
 Vodnik Ernest iz Mokronoga.
 Zamida Frančišek iz Hrastovice.
 Zamida Jožef iz Hrastovice.
 Zrimšek Rudolf iz Mokronoga.
 Zupančič Anton iz Gorenje vasi.
Zlajpah Frančišek iz Mokronoga.

Deklice:

Babič Urša od sv. Križa.
 Bale Terezija s sv. Vrha.
 Brce Leopoldina iz Slepšeka.
 Bevec Jozefa iz Gorenje vasi.
 Bevec Marija iz Slepšeka.
 Borštnar Marija iz Brune vasi.
 Borštnar Terezija iz Martinje vasi.
 Dragan Marija iz Martinje vasi.
 Gačnik Marija iz Mokronoga.
 Golčar Terezija s sv. Vrha.
 Gorenc Jozefa iz Mokronoga.
 Hočevar Alojzija iz Slepšeka.
 Hočevar Marija od sv. Križa.
Hočevar Marija iz Mokronoga.
 Knez Antonija iz Hrastovice.
 Krnc Marija iz Dolj. Laknica.
 Kovačič Antonija iz Slepšeka
 Kovačič Helena iz Slepšeka.

Kuhar Marija iz Mokronoga.
 Kukenberger Neža iz Mokronoga.
 Lindič Marija iz Gor. Laknica.
 Miklič Alojzija s sv. Vrha.
 Orešnik Frančiška iz Ribjeka.
Pleskovič Frančiška iz Mokronoga.
 Poljanec Magdalena iz Hrastovice.
 Povšič Marija iz Dolj. Laknica.
 Redensek Marija iz Brune vasi.
 Rotar Jozefa iz Martinje vasi.
 Selko Marija iz Mokronoga.
 Simončič Alojzija iz Ostrožnika.
 Šepec Frančiška od sv. Križa.
 Velst Jozefa iz Sred. Laknica.
Vrabec Ivana iz Martinje vasi.
 Zaman Ivana iz Gor. Laknica.
 Zatlar Marija iz Mokronoga.

III. razred — I. oddelek.

Dečki:

Borštnar Janez iz Brune vasi.
 Borštnar Jožef iz Brune vasi.
 Brzin Jožef iz Mosta.
 Cekuta Alojzij iz Zagorice.
 Deu Janez iz Mokronoga.
 Hočevar Frančišek iz Ostrožnika.
 Kos Frančišek iz Gor. Laknica.
Krumpergar Ferdinand iz Martinje vasi.
 Lindič Janez iz Mokronoga.

Pleskovič Frančišek iz Mokronoga.
 Simončič Frančišek iz Ostrožnika.
 Stancar Jožef iz Pušcave.
 Šetina Alojzij iz Mokronoga.
 Štrumelj Anton iz Mokronoga.
 Umek Frančišek iz Gorenje vasi.
Zorc Janez iz Brune vasi.
 Žitnik Jožef iz Hrastovice.

Deklice:

Dolenšek Marija iz Dolj. Laknica.
 Dular Frančiška iz Hrastovice.
 Gorjup Amalija iz Mokronoga.
 Hočevar Frančiška iz Hrastovice.
 Hočevar Jozefa iz Ostrožnika.
 Hrovat Emilija iz Mokronoga.
 Janežič Antonija iz Martinje vasi.
 Janežič Antonija iz Mosta.
Jerman Jozefa iz Brune vasi.
 Kovačič Jozefa iz Loga.
 Kovačič Terezija iz Mokronoga.
 Panovič pl. Matilda iz Mokronoga.

Pleteršek Ida iz Mokronoga.
 Povšič Ana iz Gor. Laknica.
 Šetina Karolina iz Mokronoga.
 Tratar Marija iz Ribjeka.
 Umberger Marija iz Mokronoga.
 Umek Jozefa iz Mosta.
 Umek Marija iz Mokronoga.
 Vrbajs Ivana iz Pugleda.
 Zdešar Jozefa iz Ostrožnika.
 Ziberl Frančiška iz Ribjeka.
 Zrimšek Leopoldina iz Mokronoga.
 Žitnik Marija iz Hrastovice.

II. oddelek.**Dečki:**

Borštnar Janez iz Martinje vasi.
 Hrovat Rihard iz Mokronoga.
 Johant Janez iz Pugleda.
 Kos Alojzij iz Martinje vasi.
 Mevec Alfonz iz Mokronoga.
 Mikec Francišek iz Mokronoga.

Pavlin Francišek iz Mokronoga.
 Selko Alojzij iz Mokronoga.
 Skubic Ferdinand iz Mokronoga.
 Šircelj Jožef iz Mokronoga.
 Tratar Janez iz Skrovnika.

Deklice:

Deu Marija iz Mokronoga.
 Florijančič Alojzija iz Brune vasi.
 Golob Marija iz Mokronoga.
 Gvajec Marija iz Mokronoga.
 Končina Albina iz Mokronoga.
 Kranžar Marija iz Mokronoga.

Leon Jozefa iz Brune vasi.
 Pucelj Jozefa iz Martinje vasi.
 Strumelj Antonija iz Mokronoga.
 Vrbajs Ana iz Pugleda.
 Ziberl Alojzija iz Ribjeka.

IV. razred — I. oddelek.**Dečki:**

Kolenc Francišek iz Mokronoga.
 Lindič Janez iz Mokronoga.
 Makuc Janez iz Mokronoga.

Pavlin Karol iz Mokronoga.
 Trefalt Mihael iz Mokronoga.
 Žitnik Valentin iz Mokronoga.

Deklice:

Kajzer Marija iz Mokronoga.
Lovše Terezija iz Mokronoga.
 Pavlin Marija iz Mokronoga.
 Plantarič Marija iz Mokronoga.
 Pleteršek Emilija iz Mokronoga.

Selko Franciška iz Mokronoga.
 Vodnik Jozefa iz Breze.
 Vrabec Terezija iz Martinje vasi.
 Zalar Marija iz Mokronoga.

II. oddelek.**Dečki:**

Bizjak Valentin iz Mokronoga.
Brajner Anton iz Pugleda.
 Martinek Vincencij iz Višnje gore.
 Plantarič Alojzij iz Gabrijel.

Pleskovič Rudolf iz Mokronoga.
 Zrimšek Ferdinand iz Novega mesta.
 Žitnik Jožef iz Mokronoga.

Deklice:

Buče Ana iz Mokronoga.
 Lovše Jozefa iz Mokronoga.
Pasezky Marija iz Mokronoga.
 Tušek Marija iz Škrljevega.
 Zabkar Justina iz Mokronoga.

III. Začetek šolskega leta 1894/95.

Šolsko leto 1894/95 se prične dné 16. kimovca 1894. l. s slovesno sv. mašo ob 8. uri dopoludne. Učenci in učenke, ki vstopijo na novo v šolo, pridejo naj v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov po sv. maši v šolo. Le-ti naj prinesó s seboj krstni listek in spričevalo o stavljenih kozah.

V Mokronogu, dné 28. malega srpana 1894.

Voditelj.

